

Lieta T-43/02

Jungbunzlauer AG **pret** **Eiropas Kopienų Komisiju**

Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Citronskābe — EKL 81. pants — Naudas sods — Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts — Ricības attiecināmība uz meitas sabiedrību — Soda tiesiskuma princips — Pamatnostādnes naudas soda apmēra noteikšanai — Samērīguma princips — Princips ne bis in idem — Tiesības piekļūt lietas materiāliem

Pirmās instances tiesas spriedums (trešā palāta) 2006. gada 27. septembrī . . II - 3448

Sprieduma kopsavilkums

- 1. Kopienų tiesības — Vispārējie tiesību principi — Tiesiskā drošība*
- 2. Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana (Padomes Regulas Nr. 17 15 panta 2. punkts; Komisijas paziņojums 98/C 9/03)*

3. *Konkurence — Kopienų noteikumi — Pārkāpumi — Apsūdzība
(EKL 81. panta 1. punkts)*
4. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Konkrēta ietekme uz tirgu
(Padomes Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts; Komisijas paziņojuma 98/C 9/03 1.A punkta 1. daļa)*
5. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Pārkāpuma smagums
(Padomes Regulas Nr. 17 15. pants)*
6. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Pārkāpuma smagums
(Padomes Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts)*
7. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Pārkāpuma smagums
(Padomes Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts)*
8. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana
(Padomes Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts; Komisijas paziņojums 98/C 9/03)*
9. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Pārkāpuma smagums
(Padomes Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts)*
10. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana — Kritēriji — Pārkāpuma smagums — Atbildību mikstinoši apstākļi
(Padomes Regulas Nr. 17 15. pants; Komisijas paziņojuma 98/C 9/03 3. punkts)*
11. *Konkurence — Naudas sodi — Kopienų sodi un sodi, ko par valsts konkurences tiesību pārkāpumiem uzliek dalībvalstī vai trešajā valstī
(Padomes Regulas Nr. 17 15. pants)*

12. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Kopienu sodi un sodi, ko par valsts konkurences tiesību pārkāpumiem uzliek dalībvalsts iestādes*
(Padomes Regulas Nr. 17 15. pants)
13. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Noteikšana*
(EKL 81. panta 1. punkts un 82. pants; EEZ līguma 53. panta 1. punkts; Padomes Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts)
14. *Konkurence — Administratīvais process — Tiesību uz aizstāvību ievērošana — Piekļuve lietas materiāliem*
(EKL 81. panta 1. punkts; Padomes Regulas Nr. 17 19. panta 1. punkts)
15. *Konkurence — Naudas sodi — Apmērs — Komisijas rīcības brīvība — Tiesas kontrole*
(EKL 229. pants)

1. Tiesiskuma princips ir nenovēršami saistīts ar tiesiskās drošības principu, kas ir Kopienu tiesību vispārējais princips, saskaņā ar kuru jebkuram Kopienu tiesiskajam regulējumam, it īpaši, ja tas nosaka vai ļauj noteikt sodu, ir jābūt skaidram un precīzam, lai attiecīgajām personām nepārprotami būtu zināmas no tā izrietošās tiesības un pienākumi un lai tās varētu veikt atbilstošus pasākumus.

Šis princips pieder pie Kopienu tiesību vispārējiem principiem, izriet no dalībvalstu kopējām konstitucionālajām tradīcijām un ir nostiprināts dažādos starptautiskos līgumos, it īpaši, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijas 7. pantā, un tas tostarp, saistībā ar pārkāpumiem un kriminālsodiem, attiecas gan uz krimināltiesiska rakstura normām, gan īpašiem administratīviem

instrumentiem, kas nosaka vai ļauj noteikt administratīvus sodus. Tas attiecas ne tikai uz normām, kas nosaka pārkāpumu būtiskos elementus, bet arī uz normām, kuras definē sekas, ko rada pirmo minēto normu pārkāpums.

Šajā sakarā jānorāda, ka Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijas 7. panta 1. punkts nosaka, ka likumam ir skaidri jādefinē pārkāpumi un par tiem paredzētie sodi. Šis nosacījums ir izpildīts tad, ja attiecīgā persona no atbilstošās normas formulējuma un vajadzības gadījumā, izmantojot tiesu sniegto nor-

mas interpretāciju, var zināt par kādām darbībām vai bezdarbību tai iestāsies kriminālatbildība.

Visbeidzot, papildus paša likuma tekstam Eiropas Cilvēktiesību Tiesa ņem vērā to, vai izmantotie, bet neskaidrie jēdzieni ir precizēti pastāvīgajā un publicētajā judikatūrā.

No Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka saskaņā ar konvencijas 7. panta 1. punktu normām, saskaņā ar kurām ir uzlikti šie sodi, nav jābūt tik precīzām, lai sekas, kas varētu rasties šo normu pārkāpuma rezultātā, būtu absolūti precīzi paredzamas. Faktiski, saskaņā ar iepriekš minēto ir tā, ka plaši formulētas normas nebūt nerada 7. panta pārkāpumu. Tiesību jēdziens, kas ir izmantots šajā pantā atbilst likuma jēdzienam, kas ietverts citos konvencijas pantos. Turklāt, tā kā likumi nav absolūti precīzi un daudzi no šiem likumiem sakarā ar nepieciešamību izvairīties no pārmērīgas neelasības un nodrošināt to spēju pielāgoties konkrētai situācijai ir neizbēgami lielākā vai mazākā mērā plaši formulēti, to interpretācija un piemērošana ir atkarīga no prakses. Tomēr katram likumam ir jāatbilst kvalitātes nosacījumiem, tostarp pieejamības un paredzamības nosacījumiem. Tas, ka likums piešķir rīcības brīvību, pats par sevi nav pretrunā ar prasību par paredzamību, ja vien šādu pilnvaru izmantošanas apjoms un kārtība, ņemot vērā attiecīgo leģitīmo mērķi, ir pietiekami skaidri definēti, lai individam nodrošinātu atbilstošu aizsardzību pret patvaļu.

Turklāt dalībvalstu kopējo konstitucionālo tradīciju ņemšana vērā neļauj sniegt tiesiskuma principa, kas ir vispārējais Kopienų tiesību princips, atšķirīgu interpretāciju.

(sal. ar 71.–73. un 75.–81. punktu)

2. Konkurences jomā fakts, ka uzņēmumi iepriekš nevar zināt precīzu naudas soda lielumu, ko katrā atsevišķajā gadījumā nosaka Komisija, nevar būt par pamatu, lai konstatētu, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts pārkāpj tiesiskuma principu.

Lai izvairītos no pārmērīgas normatīvās neelasības un ļautu tiesību normām pieskaņoties apstākļiem, ir pieļaujams zināms neparedzamības līmenis attiecībā uz sankciju par noteiktu pārkāpumu. Naudas sods, kurā ir pietiekama ierobe-

žujoša variācija, kas noteikta starp minimālo naudas sodu un maksimālo naudas sodu, kas var tikt uzlikts par noteikto pārkāpumu, arī var veicināt šīs sankcijas efektivitāti gan no piemērošanas, gan no turpmāku pārkāpumu izdarīšanas atturošas iedarbības skatpunkta.

Šajā sakarā Komisijai nav neierobežota un pārmērīga rīcības brīvība noteikt naudas sodus konkurences noteikumu pārkāpuma gadījumā, jo tai ir jāievēro griesti, kas noteikti saskaņā ar attiecīgā uzņēmuma apgrozījumu. It īpaši griesti 10 % apmērā no attiecīgā uzņēmuma apgrozījuma ir saprātīgs lielums, ņemot vērā intereses, kuras ar karteljiem saistītos pārkāpumos aizsargā Komisija. Turklāt naudas sodu, kas uzlikti saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, samērīgums nevar tikt vērtēts absolūtos raksturlielumos, bet gan relatīvos raksturlielumos, proti, saistībā ar pārkāpēja apgrozījumu.

Tāpat Komisijai ir jāievēro vispārējie tiesību principi, it īpaši vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principi, kā arī kritēriji un aprēķināšanas metode, kas

Komisijai ir jāpiemēro, nosakot naudas sodu summu.

Turklāt pamatojoties uz kritērijiem, kas noteikti Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā, Komisija pati ir izveidojusi lēmumu pieņemšanas praksi, kas ir publiski zināma un pieejama. Kaut arī iepriekšējā lēmuma pieņemšanas prakse nesaista Komisiju, kad tā nosaka naudas soda apmēru, tomēr saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes principu, kas ir vispārējais tiesību princips un kas ir jāievēro Komisijai, tā nevar līdzīgās situācijās praktizēt dažādu attieksmi vai dažādās situācijās identisku attieksmi, ja šāda atšķirīga attieksme nav objektīvi pamatota.

Papildus tam ir jāņem vērā, ka, lai ievērotu pārredzamību un nodrošinātu tiesisko drošību attiecīgajiem uzņēmumiem, Komisija ir publicējusi Pamatnostādnes, kurās ir izklāstīta aprēķināšanas metode, kas tai ir jāievēro katrā lietā.

Visbeidzot, atbilstoši EKL 253. pantam, Komisijai ir jānorāda pamatojums attiecībā uz uzliktā naudas soda apmēru un

šajā nolūkā izvēlēto metodi. Šajā pamatojumā skaidri un nepārprotami ir jāizklāsta Komisijas argumentācija, lai ieinteresētajām personām būtu zināmi iemesli, kuru dēļ tika veikti pasākumi, lai izvērtētu iespēju vērsties Kopienu tiesā un attiecīgā gadījumā ļautu tai īstenot kontroli.

turpina pastāvēt kā juridiska persona neizslēdz, ņemot vērā Kopienas konkurences tiesības, to, ka otrā sabiedrība kļūst atbildīga par iepriekšminētās sabiedrības rīcību.

(sal. ar 122. un 132. punktu)

(sal. ar 82.–91. punktu)

3. Aizliedzot uzņēmumiem, it īpaši noslēgt vienošanās un veikt saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai traucēt konkurenci kopējā tirgū, EKL 81. panta 1. punkts attiecas uz ekonomiskajiem veidojumiem, kurus veido materiāli elementi un cilvēkresursi, kas var veicināt šajā noteikumā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

4. Saskaņā ar Pamatnostādņu naudas sodu apmēra noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu, 1.A punkta pirmo daļu, Komisijai, aprēķinot naudas sodu uz pārkāpuma smaguma pamata, cita starpā ir jāņem vērā pārkāpuma konkrētā ietekme uz tirgu, ja to ir iespējams noteikt. Šī aizliegtās vienošanās noteiktā ietekme uz tirgu ir jāuzskata par pierādītu, ja Komisija var sniegt konkrētus un ticamus pierādījumus, kas ar saprātīgu iespējamību norāda, ka aizliegtā vienošanās ir ietekmējusi tirgu.

Ja laikā no pārkāpuma izdarīšanas brīža līdz brīdim, kad attiecīgajam uzņēmumam par to jāatbild, sabiedrība, kas atbild par grupas darbībām tirgū, kurā izdarīts konkurences tiesību pārkāpums, ir nodevusi savu darbību citai šīs grupas sabiedrībai, tad tas, ka pirmā sabiedrība

Faktiski aizliegtās vienošanās ietekmes uz tirgu novērtējums obligāti ietver norādi uz prezumpcijām. Šajā sakarā Komisijai it īpaši ir jāapsver, kāda būtu konkrētās preces cena, ja aizliegtā vienošanās nebūtu pastāvējusi. Izvērtējot faktiskās cenu attīstības iemeslus, ir

bistami spekulēt attiecībā uz katru no šo cēloņu relatīvo nozīmi. Ir jāņem vērā objektīvais apstākļi, ka aizliegtās vienošanās par cenām dēļ dalībnieki ir īpaši atteikušies no savas brīvības savstarpēji konkurēt attiecībā uz cenām. Tādējādi ietekmes, kas izriet no apstākļiem, nevis brīvprātīgas aizliegtās vienošanās dalībnieku atturēšanās, novērtējums obligāti ir pamatots ar saprātīgu iespējamību un nav precīzi nosakāms.

Komisiju attiecas tad, ja tai jāpierāda pārkāpuma esamība kā tāda aizliegtās vienošanās gadījumā. Lai ņemtu vērā aizliegtās vienošanās konkrēto ietekmi uz tirgu, pietiek, ja Komisija norāda "svarīgu iemeslu tās ņemšanai vērā".

(sal. ar 161. punktu)

Tāpēc, ja vien 1.A punkta 1. daļas kritērijam neatņem tā lietderīgo iedarbību, Komisijai nevar pārņemt to, ka tā ir balstījies uz tādas aizliegtās vienošanās konkrēto ietekmi uz attiecīgo tirgu, kurai bijis pret konkurenci vērsti mērķis, tādu kā aizliegtā vienošanās par cenām vai arī par kvotām, nenosakot šīs ietekmes apmēru vai šajā sakarā nesniedzot skaitlisku novērtējumu.

6. Nosakot pārkāpuma konkurences jomā smagumu, it īpaši jāņem vērā inkriminētās rīcības tiesiskā regulējuma un ekonomiskais konteksts. Šajā sakarā, lai novērtētu pārkāpuma konkrēto ietekmi uz tirgu, Komisijai kā atskaites punkts jāpieņem konkurence, kas parastos apstākļos būtu pastāvējusi, ja pārkāpuma nebūtu bijis.

(sal. ar 151.–155. punktu)

5. Konkurences jomā Komisijai ir pienākums pierādīt pārkāpuma ietekmes esamību uz attiecīgo tirgu tad, ja tā, aprēķinot naudas sodu, ņem vērā pārkāpuma smagumu, bet ne tik stingri pierādījumu iesniegšanas pienākums uz

No tā izriet, pirmkārt, ka aizliegto vienošanos gadījumā, it īpaši attiecībā uz aizliegtām vienošanām par cenām, ar pamatotu iespējamības līmeni ir jākonstatē, ka šādi nolīgumi faktiski iesaistītajiem uzņēmumiem ir atļāvuši sasniegt augstāku cenas līmeni nekā būtu pastāvējis, ja aizliegtās vienošanās nebūtu

bijis. Otrkārt, no tā izriet, ka, izdarot savu novērtējumu, Komisijai jāņem vērā visi objektīvie apstākļi konkrētajā tirgū un jāievēro ekonomiskais un, attiecīgā gadījumā, likumdošanas konteksts. Attiecīgā gadījumā ir jāņem vērā "objektīvi ekonomiskie apstākļi", kas norāda, ka, ja pastāvētu "brīva konkurence", cenas nebūtu attīstījušās tādā pašā veidā kā cenas, kas faktiski tika pieprasītas.

ekonomisko potenciālu, gan iesaistītajiem uzņēmumiem piederošo tirgus daļu konkrētajā tirgū, kas sniedz norādes par pārkāpuma apjomu. Otrkārt, no tā izriet, ka ir svarīgi nevienam no šiem skaitļiem nepiešķirt nesamērīgu nozīmi salīdzinājumā ar citiem faktoriem un ka atbilstoša naudas soda noteikšana nevar būt vienkārša, uz kopējo tirdzniecības apgrozījumu balstīta aprēķina iznākums.

(sal. ar 177.–179. punktu)

(sal. ar 213., 214. un 227. punktu)

7. Konkurences normu pārkāpumu smagums ir jānosaka, ievērojot vairākus faktorus, tādus kā lietas konkrētie apstākļi un tās konteksts, un nepastāv ierobežots vai izsmeļošs obligāti ievērojamo kritēriju saraksts.

Turklāt kritēriji pārkāpumu smaguma novērtēšanai atkarībā no lietas var ietvert to preču, attiecībā uz kurām pārkāpums izdarīts, apjomu un vērtību, kā arī uzņēmuma lielumu un ekonomisko potenciālu, un tādējādi ietekmi, kādu tas var atstāt uz konkrēto tirgu. No tā izriet, ka, pirmkārt, naudas soda noteikšanas mērķiem ir pieļaujams ņemt vērā gan uzņēmuma kopējo apgrozījumu, kas sniedz norādes, kaut arī aptuvenas un nepilnīgas, par uzņēmuma lielumu un tā

8. Nosakot naudas soda apmēru, kas uzliekams vairākiem vienā un tai pašā konkurences normu pārkāpumā dalību ņēmušajiem uzņēmumiem, Komisijai saskaņā ar savām Pamatnostādņēm naudas sodu apmēra noteikšanai, kuri uzlikti, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu, ir tiesības nenoteikt naudas sodu atkarībā no katra iesaistītā uzņēmuma apgrozījuma, kas realizēts konkrētajā tirgū, bet savu aprēķinu pamatā attiecībā uz visiem uzņēmumiem izmantot absolūtu summu, kas ir noteikta atkarībā no paša veikta pārkāpuma veida,

pēc tam pielāgojot šo summu katram iesaistītajam uzņēmumam atkarībā no vairākiem elementiem.

(sal. ar 223. punktu)

9. Samērīguma princips paredz, ka Kopieņu iestāžu akti nedrīkst pārsniegt to, kas ir atbilstošs un nepieciešams, lai sasniegtu vēlamo mērķi.

Naudas sodu aprēķināšanas kontekstā pārkāpumu smagums ir jānosaka, ievērojot vairākus elementus un nevienam no šiem elementiem nevajag piešķirt nesamērīgu nozīmīgumu attiecībā pret citiem novērtējuma elementiem.

Samērīguma princips šajā kontekstā paredz, ka Komisijai ir jānosaka naudas sods proporcionāli elementiem, kas ņemami vērā, lai noteiktu pārkāpuma smagumu, un ka tai šajā sakarā ir jāpiemēro šie elementi saskaņotā un objektīvi pamatotā veidā.

(sal. ar 226.–228. punktu)

10. Pamatnostādņu naudas sodu apmēra noteikšanai, kuri uzlikti, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu, 3. punkta pirmajā ievilkumā ir precizēts, ka naudas soda summas samazināšana sakarā ar vainu mikstinošiem apstākļiem tiek piešķirta, piemēram, ja attiecīgajam uzņēmumam bija “vienīgi pasīva vērotāja vai sekotāja loma pārkāpumā”.

Starp elementiem, kas ļauj konstatēt uzņēmuma pasīvo lomu vienošanās ietvaros, var ņemt vērā neregulārāku dalību sanāsmēs salīdzinājumā ar citiem vienošanās dalībniekiem, kā arī tā novēlotu ienākšanu tirgū, kas ir pārkāpuma objekts, neatkarīgi no tā dalības pārkāpumā, vai arī skaidrus apgalvojumus, ko sakarā ar šo snieguši trešo uzņēmumu, kas piedalījušies pārkāpumā, pārstāvji. Turklāt aizliegtās vienošanās dalībnieka “vienīgi pasīva vērotāja” loma nozīmē, ka tam ir bijusi maznozīmīga loma, proti — tas nav aktīvi piedalījies pret konkurenci vērstās vienošanās vai to sagatavošanā.

Taču nepietiek ar to, ka attiecīgajam uzņēmumam noteiktos vienošanās posmos ir bijusi “maza nozīme”. Šajā sakarā sanāsmju sasaukšana, apspriežamo jau-

tājumu piedāvāšana, dokumentu projektu izdalīšana sakarā ar sanāksmēm nav apvienojama ar pasīvo sekotāja lomu, kas ir bijusi maznozīmīga. Šāda iniciatīva norāda uz labvēlīgu un aktīvu prasītāja attieksmi pret aizliegtās vienošanās izveidi, turpināšanos un kontroli.

kurš, neskatoties uz sadarbību ar saviem konkurentiem, piekopj atšķirīgu politiku no tās, par kuru ir panākta vienošanās, vienkārši mēģina izmantot aizliegto vienošanos savā labā.

(sal. ar 251., 252., 254., 255., 257., 267.–269. punktu)

Šī paša 3. punkta otrajā ievilkumā ir precizēts, ka, ņemot vērā vainu mikstināšanos apstākļus, naudas soda apjomu samazina tad, ja vienošanās nav istenotas. Šajā nolūkā ir svarīgi pārbaudīt, vai ar prasītājas izvirzītajiem apstākļiem var pierādīt, ka tajā laikposmā, kad uzņēmums piedalījās pretlikumīgās vienošanās, tas faktiski tās neistenoja, darbojoties tirgū konkurencei labvēlīgā veidā.

11. Princips *ne bis in idem* aizliedz vienu un to pašu personu sodīt vairāk nekā vienu reizi par vienu un to pašu prettiesisko rīcību, lai aizsargātu vienas un tās pašas tiesiskās intereses. Šī principa piemērošana ir pakļauta trim kumulatīviem nosacījumiem, proti, faktu identiskums, pārkāpēja identiskums un aizsargājamo tiesisko interešu identiskums.

Viens uzņēmums var būt iesaistīts divos paralēlos procesos par vienu un to pašu prettiesisku rīcību un tādējādi saņemt dubultu sodu — viens process, ko realizē attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde, bet otru Kopienas iestāde, tiktāl, ciktāl minētajiem procesiem ir dažādi mērķi vai nepastāv identiskums starp pārkāptajām normām.

Katrā ziņā tas, ka uzņēmums, kurš sadarbojas ar saviem konkurentiem jau tajumos par noteiktām cenām, nerīkojas tirgū tādā veidā, kā tas ir vienojies ar saviem konkurentiem, ne vienmēr ir jāņem vērā kā atbildību mikstināšanos apstākļus. Faktiski varbūt uzņēmums,

No iepriekšminētā izriet, ka princips *ne bis in idem* nevar *a fortiori* tikt piemērots šajā lietā, tāpēc ka, no vienas puses,

Komisijas realizētajam procesam un uzliktajām sankcijām un, no otras puses, trešo valstu iestāžu veiktajam procesam bija dažādi mērķi. Ja pirmajā gadījumā mērķis bija nosargāt netraucētu konkurenci Eiropas Savienībā un Eiropas Ekonomikas zonā, tad otrajā gadījumā mērķis bija trešo valstu tirgus aizsardzība. Nosacījums par aizsargātās tiesiskās intereses identiskumu, kas nepieciešamas, lai piemērotu principu *ne bis in idem*, tādējādi šajā gadījumā nav izpildīts.

vienošanos tiesību pārkāpumu un attiecīgi, šie pārkāpumi tātad ir veikti arī Kopienas teritorijā.

Tomēr pienākums ņemt vērā taisnīguma principu izriet, pirmkārt, no ciešās savstarpējās saistības, kāda pastāv starp dalībvalstu nacionālajiem tirgiem un kopējo tirgu, un, otrkārt, no konkrētās kompetences sadalījuma sistēmas, kāda pastāv starp Kopienas un dalībvalstīm aizliegto vienošanos jautājumā vienā un tajā pašā teritorijā.

(sal. ar 290. un 291. punktu)

(sal. ar 285.–287. punktu)

12. Taisnīgums jāievēro arī tad, kad pēc paralēlām procedūrām, kuru pieņemamība izriet no Kopienas un dalībvalstu kompetences dalīšanas sistēmas aizliegto vienošanos jomā, rodas iespēja kumulēt Kopienas un nacionālās sankcijas, jo to mērķi ir atšķirīgi. Taisnīgums, nosakot naudas sodus, piemērojot Regulas Nr. 17 15. pantu, nozīmē, ka Komisijai ir jāņem vērā sankcijas, kuras pret vienu un to pašu uzņēmumu jau tikušas vērstas par vienu un to pašu nodarījumu, ja tās noteiktas par dalībvalsts aizliegto

13. Komisijas pilnvaras uzlikt naudas sodus uzņēmumiem, kas ar nodomu vai neuzmanības dēļ pārkāpj EKL 81. panta 1. punktu vai EKL 82. pantu, ir viens no Komisijai piešķirtajiem līdzekļiem, kas nepieciešami, lai tā varētu izpildīt pienākumu veikt uzraudzību, ko tai uzliek Kopienas tiesības. Šis uzdevums ietver pienākumu īstenot vispārēju politiku, kuras mērķis ir Līgumā saistībā ar konkurenci noteikto principu piemērošana, un sekmēt to, lai uzņēmumu rīcība atbilstu šiem principiem.

No tā izriet, ka Komisija var lemt par naudas sodu summu, lai pastiprinātu to

preventīvo ietekmi gadījumā, ja konkrēta veida pārkāpumi vēl joprojām tiek izdarīti salīdzinoši bieži, kaut arī tie atzīti par prettiesiskiem jau kopš Kopienas konkurences politikas ieviešanas sākuma, ņemot vērā labumu, ko ieinteresētie uzņēmumi var gūt to izdarīšanas rezultātā.

Komisijas mērķis panākt preventīvu iedarbību ir vērst uz uzņēmumu rīcību Kopienā vai Eiropas Ekonomikas zonā [EEZ]. Tā rezultātā uzņēmumam sakarā ar Kopienas konkurences noteikumu pārkāpumu uzliktā naudas soda preventīvais raksturs nevar tikt vērtēts ne saistībā ar šī uzņēmuma īpašo situāciju, ne saistībā ar to, kā tas ievēro konkurences noteikumus trešajās valstīs, kas nav EEZ valstis.

(sal. ar 297., 298. un 300. punktu)

14. Ja Komisija ar atbildi uz paziņojumu par iebildumiem vai šai atbildei pievienotu dokumentu vēlas pierādīt pārkāpumu EKL 81. panta 1. punkta piemērošanā, pārējiem šajā procedūrā iesaistītajiem lietas dalībniekiem ir jādod iespēja paust viedokli par šo pierādījumu. Šajos apstākļos atbildes sniegšana uz paziņojumu

par iebildumiem vai šai atbildei pievienots dokuments faktiski ir apsūdzošs pierādījums pret dažādajiem lietas dalībniekiem, kuri piedalījušies pārkāpumā.

Attiecīgajam uzņēmumam ir pienākums pierādīt, ka rezultāts, pie kā Komisija ir nonākusi savā lēmumā, būtu citāds, ja tai nepaziņotais dokuments, uz ko Komisija balstījies uzņēmuma apsūdzībā, kā apsūdzošs pierādīšanas līdzeklis būtu jānoraida.

Attiecībā uz to, ka nebija ticis paziņots attaisnojošs dokuments, attiecīgajam uzņēmumam ir tikai jākonstatē, ka nepaziņošana varēja uzņēmumam nelabvēlīgi ietekmēt procesa norisi un Komisijas lēmuma saturu. Pietiek, ja uzņēmums pierāda, ka tas minēto attaisnojošo dokumentu varēja izmantot savai aizstāvim tādējādi, ka, ja tas to būtu varējis izmantot administratīvā procesa laikā, uzņēmums būtu varējis atsaukties uz pierādījumiem, kuri nesaskan ar pierādījumiem, ko šajā posmā izmantoja Komisija un tādēļ kaut kādā veidā varētu ietekmēt tās Lēmumā ietvertos vērtējumus; vismaz attiecībā uz tam pārmestās

darbības smagumu un ilgumu un tādējādi naudas soda apmēru. Šajā kontekstā iespējamību, ka nepaziņots dokuments varētu ietekmēt procedūru un Komisijas lēmuma saturu, var konstatēt tikai tad, kad veikta pagaidu pārbaude atsevišķiem pierādīšanas līdzekļiem, kurā noskaidrotos, ka nepaziņotiem dokumentiem saistībā ar šiem pierādīšanas līdzekļiem varētu būt nozīme, kuru nevar atstāt neievērotu.

(sal. ar 343., 344. un 351. punktu)

15. Tā kā neviens pamats, ko uzņēmums izvirzījis pret Komisijas lēmuma, ar ko tam tiek uzlikts naudas sods par Kopienas tiesību normu pārkāpumu, tiesiskumu, nevar tikt pieņemts, nav jāsamazina naudas soda summa saskaņā ar Pirmās instances tiesai piešķirto neierobežoto kompetenci.

(sal. ar 386. punktu)